

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

X / 1

Hakemli Dergi

SİVAS – 2006

Cumhuriyet Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Dergisi

X / 1 (2006)

Sahibi
C.Ü. İlahiyat Fakültesi Adına
Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL (Dekan)

Editör
Doç. Dr. Metin BOZKUŞ

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL
Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN, Prof. Dr. Ali AKPINAR,
Doç. Dr. Cemal AĞIRMAN, Doç. Dr. Ali AKSU

© C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi.

C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi hakemli bir dergidir.

ISSN: 1301 – 1197
Yazışma Adresi
Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
58140
Kampüs / SİVAS

e-mail : ilahiyat@cumhuriyet.edu.tr.

Mizanpaj: yücel&işkin

Web : www.cumhuriyet.edu.tr

Tlf: 0.346.219 12 15-16
Belge Geçer: 0.346.219 12 18

Esform-0346 226 24 21

Sivas-Haziran 2006

Danışma ve Hakem Kurulu

Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Ali YILMAZ / Prof. Dr. Baki ADAM / Prof. Dr. Cemal TOSUN / Prof. Dr. Ethem
CEBECİOĞLU / Prof. Dr. İrfan AYCAN / Prof. Dr. İbrahim SARIÇAM / Prof. Dr. İsmail ÜNAL /
Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ / Prof. Dr. Mehmet BAYRAKTAR / Prof. Dr. Mualla SELÇUK / Prof. Dr.
Murtaza KORLAELÇİ / Prof. Dr. Mustafa ERDEM / Prof. Dr. Recep KILIÇ / Prof. Dr. Sabri
HİZMETLİ / Prof. Dr. Şamil DAĞCI / Prof. Dr. Ahmet Nedim SERİNSU / Doç. Dr. Ali DERE /
Doç. Dr. Bünyamin ERUL / Doç. Dr. M. Emin ÖZAFŞAR / Prof. Dr. Sönmez KUTLU /
Prof. Dr. Tahir YAREN / Yrd. Doç. Dr. Ruhi KALENDER

Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Beşir GÖZÜBENLİ / Prof. Dr. Davut YAYLALI / Prof. Dr. Lütfullah CEBECİ
Prof. Dr. Sadık KILIÇ

Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Nevzat Yaşar AŞIKOĞLU / Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN / Prof. Dr. Mehmet ARSLAN
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ / Prof. Dr. Hüseyin AKKAYA / Prof. Dr. Ali AKPINAR
Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL / Doç. Dr. Talip ÖZDEŞ / Doç. Dr. Abdullah KAHRAMAN
Doç. Dr. Metin ÖZDEMİR / Doç. Dr. Sabri ERTURHAN / Doç. Dr. Ali AKSU
Doç. Dr. Bayram ÇETİNKAYA / Doç. Dr. Cemal AĞIRMAN / Doç. Dr. Enbiya YILDIRIM
Doç. Dr. Hakkı AYDIN / Doç. Dr. Hasan KESKİN / Doç. Dr. İsmail ÇALIŞKAN
Doç. Dr. Metin BOZKUŞ / Doç. Dr. Kadir ÖZKÖSE / Yrd. Doç. Dr. Abubekir Sıddık YÜCEL
Yrd. Doç. Dr. Durmuş TATLILIOĞLU / Yrd. Doç. Dr. Galip YAVUZ / Yrd. Doç. Dr. Gökhan Sebati
IŞKIN / Yrd. Doç. Dr. Hüseyin YILMAZ / Yrd. Doç. Dr. Mustafa Doğan KARACOŞKUN
Yrd. Doç. Dr. Mehmet BAKTIR / Yrd. Doç. Dr. Nuri ADIGÜZEL / Yrd. Doç. Dr. Sami ŞAHİN
Doç. Dr. Ünal KILIÇ / Yrd. Doç. Dr. Üzeyir OK / Yrd. Doç. Dr. Ali TAŞKIN / Yrd. Doç. Dr. Selim
EREN / Yrd. Doç. Dr. Ali YILMAZ / Yrd. Doç. Dr. M. Kazım ARICAN / Yrd. Doç. Dr. Alim YILDIZ
Yrd. Doç. Dr. Mustafa KILIÇ

Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Hulusi KILIÇ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Avni İLHAN / Prof. Dr. Ömer DUMLU

Erciyes Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet UĞUR / Prof. Dr. Cihat TUNÇ / Prof. Dr. Harun GÜNGÖR
Prof. Dr. Muhammet Şevki AYDIN / Prof. Dr. Yunus APAYDIN

Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Nadim MACİT

İnönü Üniversitesi

Doç. Dr. Şuayb ÖZDEMİR

Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Ali KÖSE / Prof. Dr. Hüsrev SUBAŞI / Prof. Dr. Mustafa ÇAĞIRICI
Prof. Dr. Sadrettin GÜMÜŞ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet TURAN / Prof. Dr. Hüseyin PEKER / Prof. Dr. İsa DOĞAN / Doç. Dr. Yılmaz CAN

Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Abdullah AYDINLI / Prof. Dr. Faruk BEŞER / Prof. Dr. Suat CEBECİ

Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet ÖNKAL / Prof. Dr. Hakkı SEZER / Prof. Dr. Şerafettin GÖLCÜK /
Prof. Dr. Yusuf IŞICIK / Prof. Dr. Tacettin UZUN
Prof. Dr. Zekeriya KİTAPÇI / Doç. Dr. A. Turan YÜKSEL

Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Saim KILAVUZ / Prof. Dr. Erol AYYILDIZ / Prof. Dr. Hayati HÖKELEKLİ
Prof. Dr. İzzet ER / Prof. Dr. Mustafa KARA

IV

DERGİ YAYIN KURALLARI

1. Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi **hakemli** bir dergi olup, haziran ve aralık aylarında olmak üzere yılda iki kez yayınlanır.
2. Dergide yayınlanan yazıların bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir.
3. Derginin yayın dili Türkçe'dir. Türkçe özet verilerek yabancı dildeki makaleler de yayınlanabilir.
4. Dergide yayınlanmak üzere verilen yazılar Yayın Kurulu tarafından konusu ve özelliği göz önünde bulundurularak konunun uzmanı hakemlere incelettilir. Yazılar hakem raporuna göre yazar tarafından düzeltilir. Yazar değişiklik yapmamakta ısrar ederse, bu durum ilgili kısımlara dipnot halinde belirtilir.
5. Dergide Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi dışında kişilerin de bilimsel nitelikli yazıları yayınlanır.
6. Yazılar dergide üç nüsha olarak teslim edilir.
7. Dergide yazıların yayımlanıp yayımlanmayacağı konusunda son kararı yayın kurulu verir.
8. Dergide yer alan yazıların yayın hakları saklıdır. Yazılar yayıncının izni olmadan kısmen veya tamamen basılamaz, çoğaltılamaz ve elektronik ortama taşınmaz.
9. Dergide verilen yazılar daha önce hiç bir yerde yayınlanmamış olmalıdır.
10. Toplam 25 sayfayı aşan yazıların tamamının bir anda yayımlanıp yayımlanmayacağına yayın kurulu karar verir.
11. Yayınlanmayan yazılar iade edilmez.
12. Her makale için Türkçe-İngilizce kısa özet ve İngilizce-Türkçe anahtar kelimeler belirtilir.
13. Makalelerle birlikte yayın kurulunun belirleyeceği hakem ücretleri peşin alınır.
14. İnceleme işlemi biten makalenin son şekli diskette editöre teslim edilir.
15. Dergide;
  - Orjinal bir araştırmayı bulgu ve sonuçlarıyla yansıtan makaleler.
  - Yeterli sayıda bilimsel makaleyi tarayarak, konuyu bu günkü bilgi düzeyinde özetleyip, bir değerlendirme ile günümüzdeki önemini belirten tarama yazıları.
  - Bir konudaki farklı görüşleri bilimsel düzeyde ortaya koyan eleştiri yazıları.
  - Kitap tanıtımı ve Çeviriler
  - Yeni Bir yöntem, teknik veya araştırma bulguları ortaya koyan, alanına katkı sağlayacak olan bildiriler yayınlanır.

YAZIM KURALLARI

- 1- Gönderilen yazılar;
  - a. IBM uyumlu bilgisayarda MS Word programında yazılmalıdır.
  - b. A4 boyutundaki kağıdın tek yüzüne kenarlardan 3 er cm bırakılarak çıktısı alınmalıdır.
  - c. Gövde metni 10 punto ve 1,5 aralı, dipnot metni ise 8 punto ve 1 aralıklı Arial yazı tipinde biçimlendirilmelidir.
- 2- Yazının başlığı İngilizce ve Arapça çevirisiyle birlikte verilmelidir.
- 3- Yazarın ismi ve akademik ünvanı başlığın altına yazılmalıdır.
- 4- Yazının sonuna özgeçmiş, posta ve e-mail adresleri ile telefon numaraları eklenmelidir.
- 5- Yazının Türkçe ve İngilizce asgari 150 kelimelik özeti metinden önce verilmelidir.
Dipnotlarda eserin:
- 6- İlk referans verildiği yerde tercihen aşağıdaki formatlar kullanılmalıdır.
Telif: Adı Soyadı, Eser Adı, Yayınevi, Cilt Yer ve Tarih. Sayfa
Çeviri: Adı Soyadı, Eser Adı, Çeviren: Adı Soyadı, Yayınevi. Cilt. Yer ve Tarih. Sayfa.
Makale: Adı Soyadı, " *Makalenin Adı*" Makalenin Yayınlandığı Kaynak, Yayınevi Cilt Yer ve Tarih, , Sayfa.
Ansiklopedi maddesi: Adı Soyadı, " *Madde Adı*" Ansiklopedinin Adı, Cilt, Yer ve Tarih, , Sayfa.
Dipnotlarda aynı esere ikinci kez atıf yapılıyorsa, yazarın soyadı, eserin cilt ve sayfa numarası, aynı yazarın birden fazla eseri kullanılıyorsa, yazarın soyadı ve eserin kısaltılmış ismi her defasında verilmelidir.

EDİTÖR'den

Kıymetli okurlar,

C.Ü. İlahiyat Fakültesi tarafından, haziran ve aralık aylarında olmak üzere, yılda iki kez yayınlanan ve hakemli olan 'İlahiyat Fakültesi Dergisi'nin X/1 sayısını yayınlamanın ve sizlerle buluşturmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Kısa bir süre önce üstlendiğim bu görevin kolay olmadığı bilincindeyim. Bu vesileyle dergimizin bu güne kadar gelmesinde her açıdan emeği geçenleri burada şükranla ve minnetle anıyorum. Ayrıca üstlendiğim bu görevi devam ettirdiğim süre içinde dergimizin gerek muhtevası ve gerekse basımı ve iç düzeni bakımından sürekli daha iyi, güzel ve ideal olanı sunmanın gayreti içinde olacağız. Bu amaçla başta dergimizin tanıtımı, dağıtımı ve yazılarının çeşitliliği konularında birtakım çabalarımız olacak. Bu konuda dergimizle bir şekilde ilgili olan herkesten duyarlılık ve destek beklediğimizi ifade etmek isteriz.

Dergimizin bu sayısı, dokuz özgün makale, bir tercüme makale, bir sempozyum tanıtımı, bir gezi notu ve iki kitap tanıtımından oluşmaktadır. Özgün makaleler, kendi alanlarında başta bilimsellik, güncellik ve yöresellik olmak üzere bir çok vasfı birlikte yansıtmaktalar. Dolayısıyla okuyucu kitlesi de bu yönüyle çeşitlilik arz eder kanaatindeyiz.

Dergimiz akademik çevrelere bir başvuru, öğrencilere bir yardımcı ders kaynağı ve ilgili kimselere bilgi açısından kapsayıcı ve doyurucu olmayı hedeflemektedir. Yani dergimiz hem bilimsel olmayı ve hem de milli bir çizgi takip etmeyi daima önemseyecektir.

Dergimizin bu sayısındaki her bir makalede ele alınan konuların okuyucularımız tarafından zevkle okunacağı ümidindeyiz. Okuyucularımızın eleştiri ve dileklerine daima açık olduğumuzu belirtmek isteriz.

Bu vesileyle yazılarıyla bu sayıya katkıda bulunan hocalarımıza ve basımda emeği geçen arkadaşlarımıza teşekkür ederiz.

Yeni sayılarda buluşmak ümidiyle,
Saygılarımla,

Doç. Dr. Metin BOZKUŞ

İÇİNDEKİLER

Doç. Dr. Metin BOZKUŞ - 1

Alevi Yurttaşlara Yönelik Din Hizmetlerinin Sunulması Bağlamında Bir Teklif Denemesi

Doç. Dr. Sabri ERTURHAN - 13

Zekât ve Kurban'da Kıymet Ödemesi

Doç. Dr. Saffet SANCAKLI - 49

Hadislerde "Yaşlılık Olgusunun" Değerlendirilişi

Doç. Dr. Enbiya YILDIRIM - 73

İbnu'l Cevzi'nin Hadisçiliğine Genel Bir Bakış

Yrd. Doç. Dr. M. Kazım ARICAN - 127

Spinoza'nın Tanrı-Alem İlişkisinde İçkinlik Aşkınılık Problemi

Yrd. Doç. Dr. Sami ŞAHİN - 145

Sivas Gök Medrese (Sahibiye Medresesi) Ve Kitabelerindeki Rivayetlerin Hadis Değeri

Dr. Ramazan IŞIK - 165

Mormonluk ve Mormon Kilisesi Üzerine Bir Araştırma

Dr. Hasan KURT - 191

İslam İnancına Göre sevap Kavramı

Dr. Halil TAŞPINAR - 213

Maturidiyye İle Eşariyye Mezhepleri Arasında İhtilaf mı? Suni Dalgalanma mı?

E. Rosenthal

çev. Dr. Yusuf ALEMDAR - 251

İspanya'da Arap Hakimiyetinin İzleri

Sempozyum

Doç. Dr. İsmail ÇALIŞKAN - 273

I. Tefsir Anabilim Dalı Koordinasyon Toplantısı ve Tefsir Anabilim Dalı Eğitim-Öğretim Problemleri Sempozyumu (11-12 Haziran 2005, Van)

Gezi Notları

Prof. Dr. Ali AKPINAR - 279

Sarayova Osmanlı'nın Bıraktığı Gibi Duruyor
Bosna-Hersek Gezi Notları

Kitap Tanıtımı

Yrd. Doç. Dr. M. Kazım ARICAN – 287

Religious Diversity A Philosophical Assessment

Kitap Tanıtımı

Hasan Özalp – 291

Panteizm, Ateizm ve Panenteizm Bağlamında Spinoza'nın Tanrı Anlayışı

Doç. Dr. Metin BOZKUŞ - 1

محاولة اطروحة حول تقديم الخدمات الدينية الي المواطنين العلوية

Doç. Dr. Sabri ERTURHAN - 13

دفع الثمن في الزكاة والاضحية

Doç. Dr. Saffet SANÇAKLI - 49

تقييم ظاهرة الشيخوخة في الاحاديث النبوية

Doç. Dr. Enbiya YILDIRIM - 73

نظرة عامة لوعي ابن الجوزي في الحديث

Yrd. Doç. Dr. M. Kazım ARICAN - 127

اشكالية التنزهية والعارضية في العلاقة بين الاله والعالم عند سبينوزا

Yrd. Doç. Dr. Sami ŞAHİN - 145

تقييم وتخريج الاحاديث المنقشة علي جدران كوك مدرسة في سيواس

Dr. Ramazan IŞIK - 165

بحث في النورمانية وكنيسة نورمان

Dr. Hasan KURT - 191

نظرية الثواب في المفهوم الاسلامي

Dr. Halil TAŞPINAR - 213

هل الخلاف بين الاشاعرة والماتريدية خلاف جوهري أم خلاف مصطنع صوري

E. Rosenthal'dan çev.

Dr. Yusuf ALEMDAR - 251

أنا حاكمية العرب في اسبانيا

Doç. Dr. İsmail ÇALIŞKAN - 273

ملاحظات عن مؤتمر علمي المنعقد 11الخبيران 2005 في مدينة وان حول قسم التفسير وقضايا التدريسية

Prof. Dr. Ali AKPINAR - 279

صراي اوفنا كما تركها العثمانيون
خواطر عن الرحلة في بوسنا و هارساك

Yrd. Doç. Dr. M. Kazım ARICAN – 287

دراسات كتب
تقييم فلسفي على الاختلافات الدينية

Hasan Özalp – 291

دراسات كتب

و مفهوم الإله عند سبينوزا في إطار وحدة الوجود والإلحاد و بانتننزم (panentheism)

VIII

CONTENTS

Assoc. Prof. Dr. Metin BOZKUŞ - 1

A Proposal Attempt in Context of Presenting Religious Services To Alawî Citizens

Assoc. Prof. Dr. Sabri ERTURHAN - 13

Paying of the Adequate Price in Legal Alms and Sacrifice

Assoc. Prof. Dr. Saffet SANCAKLI - 49

The Appreciation of the Phenomenon of Old Age in Traditions

Assoc. Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM - 73

A General View on Ibn al-Cawzi's Transmitting Prophetic Traditions

Assis. Prof. Dr. M. Kazım ARICAN - 127

The Problem of Immanence vs. Transcendence in God-Universe Relation in Spinoza's Thought

Assis. Prof. Dr. Sami ŞAHİN - 145

Sivas Blue Madrasa (Sahibia Madrasa) and the Traditional Value of the Narratives on Its Inscriptions

Dr. Ramazan IŞIK - 165

A Research on Mormonism and the Mormon Church

Dr. Hasan KURT - 191

The Concept of Savab (merit) According to the Islamic Belief

Dr. Halil TAŞPINAR - 213

A Conflict or An Artificial Fluctuation between Maturidism and Ash'arism

Translator from E. Rosenthal:

Dr. Yusuf ALEMDAR - 251

Tracks of the Arab Domination in Spain

Symposium Appreciation

Assoc. Prof. Dr. İsmail ÇALIŞKAN -273

The Coordination Meeting of I. Commentary Main Science Branch and the Education-Teaching Problems of Commentary (11-12 June, 2005, Van)

Prof. Dr. Ali AKPINAR - 279

Sarajevo is standing as the Ottomans Left
Excursion Notes of Bosnia-Herzegovina

Books Review

Yrd. Doç. Dr. M. Kazım ARICAN – 287

Religious Diversity A Philosophical Assessment

Books Review

Hasan Özalp – 291

Panteizm, Ateizm ve Panenteizm Bağlamında Spinoza'nın Tanrı Anlayışı